

Τὴν φοβεράν τῆς κρίσεως καὶ ἀρρήτου σου
δόξης, ἡμέραν ἐνθυμούμενος· φρίττω Κύριε ὁ-
λως, καὶ τρέμων φόβῳ κραυγάζω ἐπὶ γῆς ὅ-
ταν ἔλθῃς, κρῖναι Χριστὲ τὰ σύμπαντα, ὁ Θε-
ὸς μετὰ δόξης, τότε οἰκτρὸν, ἀπὸ πάσης ὀν-
σαι με τιμωρίας, ἐκ δεξιῶν σου Δέσποτα, ἀ-
ξιώσας με στήναι.

Τὸ πῦρ ἐτοιμάζεται, ὁ σκόληξ εὐτρεπίζε-
ται, τῆς εὐφροσύνης ἡ δόξα, ἡ ἄνσεις, τὸ φῶς
τὸ ἀνέσπερον, ἡ χαρὰ τῶν δικαίων, καὶ τὶς
μακάριος ἐκφυγεῖν, τιμωρίας τῶν προτέρων,
κληρωσάμενος τὰ δεύτερα;

Πυρὸς με ἐξάρπασον, καὶ σκόληκος Σω-
τήρ, τοῦ ἀκοιμήτου, μετανοίας ἐμμελεία κα-
θαρθέντα.

Ἰδοὺ ὁ φωτοφόρος ἦλθε καιρὸς, ἡ ἁγία ἡ-
μέρα ἐπέλαμψε, τὰ σκοτεινὰ πάθη σου ἀπόφευ-
γε, ὦ ψυχῇ, καὶ τὰς ἀνὰς ὑπόδεξαι, τὰς κα-
θοδηγοῦσας σε πρὸς τὸ φῶς, κατάνυξιν ὡς ὁλ-
νον, πίνουσα ἐπειφραίνου, καὶ ἡδονῶν τὴν
μέθην μίσσησον.

Χαίροις, ὁ πανάγιος Ναός, ὁ πόκος ὁ Θεό-
δροσος· ἐσφραγισμένη πηγὴ, τοῦ ἀθανάτου ρεί-
θρου· τὴν πόλιν σου Δέσποινα, φύλαττε ἐκ
παντοίων, πολεμίων ἀπολυκρήτους.

Ἱεραρχῶν ἀπάντων ὁ χορὸς, Δικαίων ὁμή-
γυρις, Ἀσκητῶν τε καὶ ὁσίων Γυναικῶν, τῶν
βιωσάντων εὐσεβῶς, δυσωπηθέντες χάριτι, ἱκε-
τεύσατε τὸν μόνον ἀγαθόν, καὶ ἡμᾶς, καὶ τῆς
ἐκεῖ κατακρίσεως ρυσθείμεν διαπαντός, ταῖς
προσευχαῖς ὑμῶν σοφοί, καὶ μελλούσης ἀπο-
λαύσεως, τρυφῶν διηνεκῶς, εἰς αἰῶνας αἰῶ-
νων, ἀγαλλιώμενοί τε καὶ ἡμεῖς, αἶνον ὑμνοῖς
ἀπαύστως, τῇ Ζωοδότῃ ἀνακραζόντες.

Ἥλιος ἀκτίνας ἐκρυψεν, ἡ σελήνη σὺν τοῖς
ἄστροις εἰς αἶμα μετετράπη, ὅρη ἔφριξαν,
βουνοὶ ἐτρόμαξαν, ὅτε Παράδεισος ἐκλείσθη.
Ἐκβαίνων ὁ Ἀδάμ, χερσὶ τύπτων τὰς ὄψεις,
ἔλεγεν· Ἐλεῆμον, ἐλέησόν με τὸν παραπε-
σόντα.

Τῆς μετανοίας ἀνοιξόν μοι πύλας Ζωοδότα·
δοθοῖξί γὰρ τὸ πνεῦμα μου πρὸς Ναὸν τὸν
ἁγίον σου, ναὸν φέρον τοῦ σώματος ὅλον ἐσπι-
λωμένον· ἄλλ' ὡς Οἰκτίρων κάθαρρον, εὐσπλά-
χνῳ σου ἔλεει.

Λειμὼν μακάριε, φυτὰ θεόφυτα, Παραδεί-
σου τερπνότης νῦν ἐπ' ἐμέ, δάκρυα σταλάξατε,
ἐκ φύλλων ὥσπερ ὀφθαλμῶν, τὸν γυμνόν, καὶ
ξένον δόξης Θεοῦ.

Τῆς σοφίας ὁδηγέ, φρονήσεως χορηγέ, τῶν
ἀφρόνων παιδευτά, καὶ πτωχῶν ὑπερασπιστά,

στήριζον, συνέτισον τὴν καρδίαν μου, Δέσπο-
τα σὺ δίδου μοι λόγον, ὁ τοῦ πατρὸς Λόγος·
ἰδοὺ γὰρ τὰ χεῖλη μου, οὐ μὴ κωλύσω ἐν τῷ
κράζειν σοι· Ἐλεῆμον, ἐλέησόν με τὸν παρα-
πεσόντα.

(ΑΠΟ ΤΟ ΤΡΙΩΔΙΟ)

Σημείωση: Τὰ κόμματα ὀρίζουν μουσικὲς
φραστικὰς ἐνότητες.

«ΠΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΟΣ»

1

Ἀλήθεια, δίδεις με πολλά, πλὴν ἂν τὰ συμ-
ψηφίσω,
τετράμηνον οὐ σώξουν με, ψυχokraτοῦν οὐδό-
λως,
μεδίμνους σίτου δώδεκα, ψυχροὺς καὶ ἀσβο-
λομένους,
καὶ οὐκ οἶδα πῶς χορτάζουσιν οἱ δεκατρεῖς τὸν
μήνα,
πάντως ἂν τὸ μυρίζονται, μόλις νὰ τοὺς ἀρ-
κέση.
Χωρὶς τῶν δεδομένων μοι τούτων τῶν τυπω-
μάτων,
οὐ θέλω ξύλου καύσιμον, οὐ θέλω καὶ καρ-
δοῦνιν,
οὐ θέλω ἀγώνιν μερικὸν ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος,
οὐ θέλουν ὑπόδησιν τοὺς ἔχω μετ' ἐμένα;
Οὐ θέλω ἐγὼ ὑποδήματα, χειμωνικά τουβία,
καὶ κοντοσφίτζουρον παχύν, νὰ τὸ φορῶ εἰς
τὴν ψύχραν;
Οὐ θέλουν εἰς τὸ σπῆτι μου λινάριν καὶ θαμβά-
κιν,
βαψίματα, ραψίματα, πετσώματα, πετσά,
ἀλεστικόν, φουρνιαιτικόν, θαλανικόν, σαπῶνιν,
τριψιδωγαροπίπερον, κύμινον, καρναβάδιν,
μέλιν, ὀξειδιν, σύσγουδον, ἄλας, ἀμανιτάριν,
σέλινον, πρασμοάρουλον καὶ κάρδαμον καὶ ἰν-
τίβιν,
σπανάκιν, χρυσολάχανον, γογγύλιν, μαντζι-
τζάνιν,
φρύγιον κράμβην καὶ γουλὶν καὶ ἀπὸ τοῦ κου-
νουπίδιν;

2

Λοιπὸν ἡ σὴ προμήθεια συντόμως μοι φθα-
σάτω,
πρὶν φάγω καὶ τὰ ἀκίνητα καὶ πέσω καὶ ἀ-
ποθάνω,
καὶ λάβῃς καὶ τὰ κρῖματα καὶ πλημμελήμα-
τά μου,
καὶ τῶν ἐπαίνων στερηθῇς ὧν εἶχες καθ' ἐ-
καστήν·
ἀλλ' ἴλεως σοι γένοιτο Χριστὸς μοι, σεβαστέ
μου,
καὶ δοίῃ σοι τὴν ἀμοιβὴν τῶν εἰς ἐμέ χαρίτων
πλουσίαν καὶ αἰώνιον, ὥς οἶδεν, ὥς γινώσκει.

3

Ἐκεῖνοι τρώγουν βαθρακούς, ἡμεῖς δὲ τὸ ἅγιον
ζούμιν,
ἐκεῖνοι πάντα πίνουσι τὸ χιώτικον εἰς κῶρον,

ἡμεῖς δὲ τὸ βαρυνώτικον τὸ νεροκοπημένον·
ἐκείνοι πάντα τὸ γλυκὺν μετὰ τῶν κουτρουβίων,
ἡμεῖς δὲ τὸ νερούτσικον μετὰ τῶν πινακίων·
ἐκείνοι σεμιδάλινον, ἡμεῖς δὲ πιτερᾶτον·
ἐκείνοι τὸ ἀφρατόξεστον μετὰ τοῦ σησαμίου,
ἡμεῖς δὲ τὸ χονδρόχυλον τὸ στακτοκυλισμένον·
ἐκείνοι τὰ λαλάγγια συχνάκισ μετὰ τὸ μέλι,
ἡμεῖς δὲ τὰ χολόκουκα μετὰ τὰς πολλὰς πικρίας·

ἐκείνοι τὰ γλυκίσματα μετὰ τὰς ἀπαλαρέας,
ἡμεῖς δὲ τὰ χολόκουκα μετὰ τὰς πολλὰς πικρίας·
ἐκείνοι τὰ νομίσματα συνάγουσιν ἀπλήστως,
ἡμᾶς δὲ κατηχῆζουσι περὶ φιλαργυρίας,
καὶ τοῦ μὴ κτᾶσθαι πώποτε χαλκὸν ἐπὶ τὴν
ζώνην.

4

Καὶ ἔμαθον τὰ γραμματικά μετὰ πολλοῦ τοῦ
κόπου.

Ἄφ' οὗ δὲ τάχα γέγονα γραμματικὸς τεχνίτης,
ἐπιθυμῶ καὶ τὸ ψομὶ καὶ τοῦ ψωμοῦ τὴν μάν-
ναν·

ὁβριζῶ τὰ γραμματικά, λέγω μετὰ δακρύων·
«Ἀνάθεμα τὰ γράμματα, Χριστέ, καὶ ὅπου τὰ
θέλει!

ἀνάθεμα καὶ τὸν καιρὸν καὶ ἐκείνην τὴν ἡμέραν,
καθ' ἣν με παρεδώκασιν εἰς τὸ διδασκαλεῖον,
πρὸς τὸ νὰ μάθω γράμματα, τάχα νὰ ζῶ ἀπ'
ἐκείνη!»

Ἐδάρε τότε ἂν μ' ἔποικαν τεχνίτην χουσοο-
ράπτην,

ἀπ' αὐτοὺς ὅπου κάμνουσι τὰ κλαπωτὰ καὶ
ζῶσι,

καὶ ἔμαθα τέχνην κλαπωτὴν τὴν περιφρονημέ-
νην,

οὐ μὴ ἦνοιγα τὸ ἀρμάριον μου καὶ ἤρρισκα ὅτι
γέμει

ψωμῖν, χρυσὴν πληθυντικὸν καὶ θυννομαγειρίαν,
καὶ παλαμδοκίματα καὶ τσίρους καὶ σκουμ-
πρία·

παρ' οὗ ὅτι τώρα ἀνοίγω το, βλέπω τοὺς πά-
τους ὅλους,

καὶ βλέπω χαρτοσάκκουλα γεμάτα τὰ χαρτία.
Ἀνοίγω τὴν ἀρκλίτσαν μου, νὰ εἶρω ψωμῖν
κομμάτων,

καὶ εὐρίσκω χαρτοσάκκουλον ἄλλο μικροτερί-
τσιν.

Ἀνοίγω εἰς τὸ περσίειν μου γυρεύω τὸ πουργ-
γίν μου,

διὰ στάμενον τὸ ψηλαφῶ, καὶ αὐτὸ γέμει
χαρτία.

Ἄφ' οὗ δὲ τὰς γωνίας μου τὰς ὅλας ψηλα-
φῆσω,

ἵσταμαι τότε κατηγῆς καὶ ἀπομεριμνημένος,
λιποθυμῶ καὶ ὀλιγορῶ ἐκ τῆς πολλῆς μου πεί-
νας·

καὶ ἀπὸ τὴν πείναν τὴν πολλὴν καὶ τὴν στενο-
χωρίαν

γραμμάτων καὶ γραμματικῶν τὰ κλαπωτὰ προ-
κρίνω.

5

Ἄφ' οὗ δὲ παραθέσουσι καὶ νίφεται καὶ κάτση,
ἀνάθεμά με, βασιλεῦ, ὅταν στραφῶ καὶ ἰδῶ τον

τὸ πῶς ἀνακομπώνεται κατὰ τῆς μαγειρίας,
ἂν οὐ κινοῦν τὰ σάλια μου καὶ τρέχουν ὥς πο-
τάμιν.

Αὐτὸς γὰρ ἐμπουκκώνεται, κλώθει τὴν μα-
γειρίαν,

καὶ ἐγὼ ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πόδας μετῶν τῶν
στίχων.

Αὐτὸς χορταίνει τὸ γλυκὺν εἰς τὸ τρανὸν μου-
χοῦτιν,

καὶ ἐγὼ ζητῶ τὸν ἱαμβον, γυρεύω τὸν σπον-
δεῖον,

γυρεύω τὸν πυρρίχιον καὶ τὰ λοιπὰ τὰ μέτρα·
ἀλλὰ τὰ μέτρα ποῦ ὠφελοῦν τὴν ἀμετρον μου

πείναν;

Ἔδε τεχνίτης στιχιστὴς ἐπέινος ὁ τσαγγάρης·
εἶπε τὸ κύριε ἐλέησον καὶ ἤρξατο ρουκανίζειν.

Ἐγὼ δέ, φεῦ τῆς συμφορᾶς! πόσους νὰ πλέ-
ξω στίχους,

πόσους νὰ γράψω κάλλιστα, πόσους νὰ λα-
ρυγγίσω

νὰ τίχω μου τοῦ λάρυγγος τῆς ἄκρας θερα-
πείας.

6

Τὸν Ὅμηρον με δίδασιν καὶ ψόφουν ἐκ τὴν
πείναν,

εἶπαν με· «μάθε Ὀππιανόν, πείναν οὐδὲν φο-
βείσαις».

Ὡς ἔμαθα τὸν Ὀππιανόν, τάχα καὶ ἐγὼ καυ-
χίσθην·

«φεῦγε, πτωχεῖα στοὺς χωρικοὺς, ὕπαγε εἰς ἀ-
σόφους·

ἐγὼ πλουσίαν ἔμαθα τὴν τέχνην τῶν γραμμα-
των,

Ὀππιανὸν ἐκτῆθησα, πείναν οὐδὲν φοβᾶμαι».

Καὶ ἐκείνη ὑπομουγκρίζουσα μικρὸν με ἐπε-
στράφη.

Ὡς ἐκατέστησεν λοιπὸν τὸ μάγουλόν μου ἡ
πείνα,

οὐδὲ λαπάραν ὁμοίαζεν τὴν καταζαρωμένην.

Ἄν μ' ἔλειπεν Ὀππιανὸς καὶ ἔπινα φουρνη-
τάρης,

πολὺν κακὸν μ' ἐξέβαίνειν καὶ διαφοροτερίτσιν.

Ἄν ἦμιον παραζυμωτῆς ἢ ζυμωτῆς μαγκίπου,
προφούρνια νὰ χόρταινα, νᾶχα καλὴν ἡμέραν.

7

Κάππα μου, πάλιν κάππα μου, παλαιοχαρ-
βαλωμένη,

κάππα μου, ὄνταν σ' ἔθεκεν ἡ Βλάχα νὰ σὲ
φάνῃ,

πολλὰ δάκρυα σὲ γέμισεν καὶ στεναγμοὺς με-
γάλους.

Ἐσέν' ἔχω καὶ πάλωμαν, κάππα, καὶ ἀπανω-
φόριν,

ἐσέναν καὶ πουνκάμισον, ἐσέν καὶ ἐπιβαλτάριν.

Καὶ τὴν λαμπερὴν τὴν Κυριακὴν στὴν ἐκκλησί-
αν ἂν πάγω,

ὅλους χωρεῖ ἡ ἐκκλησίᾱ καὶ μὲν οὐδὲν ἐχώρει,
καὶ ἀπὸ τὸ σείσμαν τὸ πολὺν καὶ τὸ πολὺ τὸ
διῶμαν,

ἐπαίρνω, πάγω, βασιλεῦ, στὸ σπίτι ὑπαγαίνω,
τὸ σπίτι, τὸ παλαιόσπιτον, τὸ καινουριοχαλα-
σμένον.

Νυστάζω, πέφτω τάχατε, τυλίγομαι τὴν κάλ-
παν,
κοιμοῦμαι ὡς τὸ μεσάνυκτον, καὶ ἄκου τί πα-
θάνω·
ἐμπλέκονται μ' οἱ ψεῖρες μου ἄνωθεν ἕως κάτω,
καὶ θάνω τὸ χερίσιν μου, συντριβὼ καὶ τσα-
κίζω,
ἐβγάνω τ' ὀλοκόκκινον, νάπες βαφέαν ὁμοιάζω.
Κάππα μου, ὅπου δύναται, κάππα μου, ἃς σὲ
ἀγοράσῃ,
κάππα μου, ἡγανάκτησα, κάππα, τὰς χάριτάς
σου.

Δ. ΣΟΛΩΜΟΣ

Καὶ προβαίνει ἡ Μαρία λίγη νὰ πάρει
δρυσὶὰ στὰ σωθικὰ τὰ μαραμένα·
εἶναι νύκτα γλυκεὶά καὶ τὸ φεγγάρι
δὲ βγαίνει νὰ σκεπᾶσαι ἄστρο κανένα·
περίσσια, μύρια, σ' ὅλη τους τὴ χάρη,
λάμπουν ἄλλα μονάχα, ἄλλα δεμένα·
κάνουν καὶ κεῖνα Ἀνάστασις πού πέφτει
τοῦ ὀλόστρωτου πελάτου μὲς στὸν καθρέφτη.

«Τὰ μαλλιά σέρνω στὰ λιγνά μου στήθη·
δένω σταυρὸ τὰ χέρια· Οὐράνια, θεῖα!
Πέστε Ἐκείνου πού σήμερα ἀναστήθη
νὰ ἐλεηθῇ τὴ μαύρη τὴ Μαρία.
Μέρα εἶναι Ἀγάπης· Ἄδης ἐνίκηθη·
καίενται τὰ σπλάχνα, καίονται τὰ στοιχεῖα·
καὶ ἡ πυρκαϊὰ τοῦ κόσμου ἀναγαλλιᾶται
καὶ κατ' Αὐτὸν τὸν σπίθα της τινάζει.

Ἄνθρωπος Ὁ Οὐρανὸς Ἀλληλούια ἠχολογαί·
κατὰ τὴν γῆν ἐρωτεμένος κλίνει·
ζεῖ τοῦ νεροῦ καὶ ἡ στάλα ὅπου κολλᾷ
στὸ ποτήρι· Ἀλληλούια ἐγὼ κι' ἐκείνη·
ὅταν ἡ Πύλη ἀκούστηκε νὰ σπάει,
τί χλαοὺ στὸν κάτω κόσμῳ ἐγίνη;
Χαίρεται μέσα ἡ ἄβυσσος καὶ ἀσπρίζει·
ὁ περασμὸς τοῦ Λυτρωτῆ σφυρίζει».

(Λάμπρος, Τὸ ἐσπέρας τῆς Λαμπρῆς)

ΔΗΜΟΤΙΚΑ

1

Ἐπὶ ἀργὰ ψιχάλιζε κι ὁ Γιάννης ἐτραγουᾷ,
τοῦ πήρε ἀέρας τὴ φωνὴ στοῦ δράκοντα τὴν
πύρτα.
—Γιατί διαβαίνεις πάουρα καὶ τραγουᾷς πα-
νῶρια;
Ξυπνᾷς τ' ἀηδόνια τοῖ φωλιές, τ' ἄγρια που-
λιά τοῦ κάμπους,
Ξυπνᾷς κι ἐμὲ τὸ δράκοντα μὲ τὴ δρακόντι-
σά μου,
πὸ ἔχω τὸν ὕπνο ἀγοραστὸ καὶ βαριοπληρω-
μένο
καὶ τὸ νερὸ πρὶ νίδομαι καὶ κεῖνο πλερωμένο;
—Ἄσε με, δράκο, νὰ διαβῶ καὶ ἄσε με νὰ πε-
ράσω,
κάνει ὁ βασιλιάς χαρὰ, κάνει τοῦ γιοῦ του
γάμο,

κι ὡς τὸ ἔχω πού με κάλεσε, γιὰ νὰ τοῦ στε-
φανώσω,
καὶ μ' ἔχουν γιὰ τραγουδιστή, γιὰ νὰ τοῦ
ξεφαντώσω.
—Σὰν ποῖνε βάνεις μάρτυρα, σὰν ποῖνε
βάνεις πιέτζο;
—Ποῖνε νὰ βάλω μάρτυρα, ποῖνε νὰ βάλω
πιέτζο;
—Τὸν ἥλιο βάλε μάρτυρα καὶ τὸ φεγγάρι πιέ-
τζο,
τ' ἄστρο καὶ τὸν αὐγερινό, ὅσο νὰ πᾶς καὶ
νὰ ῥθεις.

Κι ὁ Γιάννης ἐπαράργησε κι ὁ δράκοντας φω-
νάει :
«Φάγα τὸν ἥλιο τὸ μισὸ καὶ τὸ φεγγάρι ἀκέ-
ριο».
Νὰ σου κι ὁ Γιάννης ἔφτασε τοῦ κάμπους
καβαλάρης
καὶ πίσω ἀπὸ τὴ σέλλα του ἓνα ὄμορφο κο-
ρίτσι.
Κι ὁ δράκοντας ἔπορεύθη, τὸν τέτοιο λόγο
λέει :
«Καλῶς τὸ Γιάννη γιόμα μου, τὸ Γιάννη δει-
λινὸ μου,
καὶ τ' ὄμορφο κορίτσι του νὰ εἶν' τ' ἀπόδει-
πνὸ μου».
Κι ὁ Γιάννης ἀποκρίθηκε τὸν τέτοιο λόγο λέει :
—Σπαθὶ ἔχω γιὰ γιόμα σου, κοντάρι δειλινὸ
σου,
κι ἓνα μαχαίρι κοφτερό, νὰ κόβει τὸ λαιμό σου.
—Μὰ δὲ μοῦ λές, μπρὲ Γιάννη μου, πούθε
γεννοκρατεῖσαι;
—Ἡ μάνα μου εἶν' ἡ ἀστραπὴ κι ἀφέντης μου
εἶν' ὁ δρόντος,
κι ἐγὼ τ' ἀστραποπέλεκο, πού καίω τοῦ
δρακόντους.
—Σύρε, Γιαννὴ μου, στὸ καλὸ καὶ στὴν καλὴ
τὴν ὥρα,
καὶ πάλε μεταγύρισε, νὰ κάμουμε ἓνα γιόμα.

2

Μιὰ χήρα ἔχ' ὄμορφον υἱό, κι ὄμορφο παλ-
λῆκαρι,
— ἄϊ ματάκια μου καὶ γιέ μου —
Τόνε ζηλεύει ἡ γειτονιά, τόνε ζηλεύ' ὁ κόσμος,
τόνε ζηλεύ' ὁ σιούπασης, πρῶτον γιὰ νὰ τὸν
βάλει,
τόνε ζηλεύ' ἡ μάνα του, θέλει νὰ τόνε πάρει.
Δὲν ἔχει πῶς νὰ τοῦ τὸ εἰπῇ, νὰ τοῦ τὸ μαρ-
τυρήσει.
—Σιούκου, γιέ μου, νὰ πέσουμε τὰ δυὸ νὰ
κοιμηθοῦμε.
—Γιὰ τσῶπα, μάνα, μὴν τὸ λές καὶ μὴν τὸ
κουδεντιάζεις,
γιατί μᾶς 'κούει ὁ θεός, τρεῖς χρόνους δὲν
σταλάζει,
γιατί μᾶς 'κούει κι ἡ μαύρη γῆς, τρεῖς χρό-
νους δὲν ἀνθίζει,
γιατί μᾶς 'κοῦν καὶ τὰ πουλιά, τρεῖς χρόνους
δὲν λαλοῦνε,
γιατί μᾶς 'κοῦν καὶ τὰ κλαργιά, τρεῖς χρό-
νους δὲν ἀνοίγουν.